

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po dogovoru.

SOCIALIST

Izhaja vsak ponedeljek ob 9 uri dopoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6, II. nadstropje.

Glasilo socialistične stranke Jugoslavije

Štev. 5.

Ljubljana, dne 4. februarja 1924.

II. leto.

Zadruga in politika.

Gospod Anton Kristan je napisal v zadnjem »Konzumentu« glasilo Konzumnega društva za Slovenijo, članek: — Zadruga in politika. —

Ta članek je navidez lep. V resnici je pa v njem toliko strupenih pušč, ki bodo škodovali pokretu, da moramo take članke z vso odločnostjo zavrniti in dati tak odgovor, kakor ga tako pisanje in govorjenje zasluži. Dejstvo je, da preživlja delavski pokret v Sloveniji težko krizo.

Glavni vzrok te krize je v pomanjkanju zaupanja. Zaupanje pa izgublja človek, ki je bil že tisočkrat nalagan in z nereelnimi obljubami prevaran. Človek, ki vidi, kako da ne drži nobena beseda, kako se skriva za socialističnim idealom ogabna privatna trgovina. Za danes bomo zapisali samo to, in dostavili, da je glavni povzročitelj te krize nezaupanja, ki je naše vrste tako razkrojila baš g. Anton Kristan. Če zato kdo nima razloga o položaju in razcepljenosti stranke tako pisati, kakor piše Konzument, je to gospod Anton Kristan. To težko obdolžitev smo zapisali v popolni zavesti, kaj smo zapisali.

Živimo v času, ko se mečejo take obdolžitve lahkomišelnost sem in tja. A med temi obdolžitvami in med trditvijo, ki smo jo mi zapisali, je taka razlika, kakor je razlika med obrekovanjem in resnico.

Ni dvoma, da bi bil segel komunistični razkol, ki je svetovnega značaja, tudi brez Antona Kristana v Slovenijo. Veliko vprašanje pa je, če z istim uspehom.

In gotovo je, da bi brez Antona Kristana in njegovih nereelnih metod v politiki in gospodarstvu ne bilo v pokretu tistih struj, ki so v njem danes, ko zadeva val nezaupanja krivične in pravične.

V tem položaju je silno težko ozdravljati in nemogoče ozdravljati brez solidnosti, iskrenosti — skratka brez tistih lastnosti, ki vračajo zaupanje.

V preteklem letu smo napravili v tem oziru veliko, čeprav na zunaj še manj vidno delo. Tri skupine, ki so takole kakor razbiti drobci svoja pota, so danes sestaven Socialistične stranke Jugoslavije, ki razteza svoje delovanje preko cele države in ki nas veže s socialistično internacionalo v Londonu. Razcepljenost naše stranke v skupine, spada v preteklost, terminologija po voditeljih, ki niso v vodstvu stranke, je nereelna, zlobna terminologija sovražnikov našega pokreta — in nevtralnega, oficijelnega glasila Konzumnega društva za Slovenijo.

Mi prav dobro čutimo, da naše zedinjevalno delo še ni končano. Skupina okrog »Napreja« hodi še svoja pota, nesocialistično delavstvo svoja, zlasti težko čutimo, da hodi ločena pota prva skupina, od katere nas ne loči nič drugega, ko nezaupanje. Gospod Kristan misli, da je tu on tisti mož, ki bo prišel hitreje do cilja, kakor naša stranka. To misli, ker je slep in ne pozna duševnih vrednot delavskega gibanja. On ne pozna bolezni in niti ne misli na zdravljenje — temveč dela po tistih metodah, — ki so sedanje razdejanje povzročile.

Mi z začudenjem opazujemo, da je gospod Kristan naenkrat zopet legitimiran zastopnik 17.000 »zadruharjev« v kojih imenu govori.

Mi vemo, da ni v odboru Zveze gospodarskih zadrug. Mi vemo, da je večina v odboru Zveze gospodarskih zadrug taka, da bi se s Kristanom dogo-

varjala le po načelu — jasne pogodbe, dobri prijatelji, — in da bi ga prej z ničemer ne pooblašala, predno ni popravil, kar je proti pokretu zagrešil. Vkljub vsemu temu moramo čitati, da pošilja ta Zveza Kristana na agitacijska potovanja, da pristopa ta Zveza h Kristanovim združnim založbam in da hodi Kristan v imenu te Zveze v avdi-jence h kralju!

To je v resnici — za smeh in kratak čas, kakor piše Kristan sam, — ne pa delo, ki je potrebno v pokretu, kjer primanjkuje zaupanja.

Mi smo Kristanu vedno odkrito in jasno povedali, kaj hočemo in mu bomo še enkrat. Mi zahtevamo, da se v naših gospodarskih organizacijah reelno in pošteno gospodari in da se smatrajo gospodarske organizacije za del delavskega pokreta.

Preko te zahteve radi ljube sloge ne moremo iti — ker bi pomenilo to za najbližnjo bodočnost nove odpore in razkole, kar naj si oni naši cenjeni prijatelji, ki nam slikajo v pretresljivih besedah potrebo sloge, dobro zapomnijo. Nismo mi tisti, ki sloge ne maramo, ampak tisti, ki po težkih izkušnjah, — ne morejo na pesek graditi in zapravljati v brezupnih poskusih dragocenega časa!

Gospod Kristan kliče: roke proč od zadrug — zato ker zahtevamo, da dobijo v njih primeren vpliv zastopniki članov, ki bodo predstavljali pravo vez med članstvom in vodstvom in ne bodo obstojali iz samih njegovih osebnih prijateljev, — ki pri vseh svojih morebitnih dobrih lastnostih ne predstavljajo ne članstva, ne pokreta in ki tudi nimajo možnosti, volje ali energije za pravo kontrolo gospodarstva ogromnih podjetij naših zadrug. Mi povdarjamo tu princip ne kandidatov, kakor jih zlobne protipripombe vidijo.

Proti tej upravičeni zahtevi se skriva g. Anton Kristan za geslo o nevtralnosti zadrug, čeprav nastopa tako, ka-

kor nastopa človek, ki pretaka krockidlove solze nad namenoma pretirano razcepljenostjo pokreta, — pri tem pa agitira za novo sekto, kateri bi bil pripravljen žrtvovati tudi nevtralnost naših zadrug, čeprav je jasno, da bi ta sekta ne mogla predstavljati socialističnega pokreta v naši pokrajini, ker ta pokret ne more v zraku viseti, ampak mora imeti svoje zveze.

Poznamo ozke zveze med načelstvom Konzumnega društva in g. Kristanom. Čudimo pa se le vendar, da je moglo privoliti v to politiko načelstvo Konzumnega društva. Mi smo mnenja, da bi lahko Konzumno društvo za Slovenijo obvarovalo svojo nevtralnost in vendar dokazalo, da čuti s pokretom, ako bi to znalo in — hotelo. Lahko bi vzdrževalo vezi z vsemi strujami in vendar žrtvovalo za pokret samo toliko, kakor je nekda, — kar je precej več, kakor danes. Tako bi postalo Konzumno društvo konsolidacijski faktor, vez, sodelavec pri vpostavljanju pokreta, kar bi v interesu svoje lastne varnosti moralo biti.

A njegov gospod in mojster zadrug dosedaj še ni smatral za zaslonbo pokreta, ki dela z duševnimi silami. — ampak za organizacijo, ki duše za njegovo politiko, če treba, tudi kupuje.

To ni v interesu pokreta, a tudi ne v interesu društva. — Mi se razlokov v društvu ne bojimo. Ne bomo se delili po drugih frakcijah, kakor po eni, po tisti, ki zahteva solidnost, poštenje in ozko sodelovanje s pokretom in upamo, da bomo v tej frakciji vsi. Nihče ni iz nje v naprej izključen, povdarjamo nihče, — ker to, kar se okrog o osebnostih govori enostavno ni res, — a zato, da bo kdo v naši fronti, ne zadostuje lepa obljuba in zvaneč smeh, ampak vsaj pol dejanja.

Mislimo, da smo bili jasni. Če pa je kdo mnenja, da smo bili premalo jasni, bomo spregovorili še jasneje in takrat bo marsikdo, ki se danes nad nami morda jezi — ostrmel in razumel.

Nainovejše politične vesti.

Socialistični kongres.

Pariz, dne 3. II. 1924. Iz Marselja se javlja, da se je na kongresu francoske socialistične stranke, ki se je pretekli dne vršil, povdarjalo, da mora imeti socialistična stranka zaupanje in vero v samo sebe, kakor je imela angleška delavna stranka zaupanje v sebe, da je sprejela vladno na Angleškem. Pozdravljalo se je Macdonaldovo delo, ki bo imelo vpliv na bodočnost mednarodnega proletarijata.

Wilson umrl.

Berlin, 3. II. 1924. Potrjuje se vest, da je bivši predsednik Zedinjenih držav severne Amerike Wilson umrl.

Tudi Italija prizna Sovjete.

Rim, 3. II. 1924. Mussolini je svoje razgovore z rusko delegacijo dokončal. Vse Mussolinijeve predloge glede priznanja Rusije je sovjetska vlada sprejela. Pogodba med Italijo in Rusijo bo podpisana v bližnjih dneh. Istočasno s podpisom pogodbe bo Italija priznala tudi sovjetsko vladno.

Socialistični predlog za spremembo volilnega reda.

Beograd, 3. 2. 1924. Socialistični poslanec Nedeljko Divac vloži prihodnje dni narodni skupščini zakon o spremembi volilnega reda za volitve v narodno skupščino in v oblastne skupščine. Glede volilnega reda za narodno

skupščino predvideva predlog s. Divaca količnik za celo zemljo, da izravna s tem krivice dosedanjega volilnega reda, ki je v korist samo največjih strank. Predlog s. Divaca vsebuje glede oblastnih volitev istotako količnik za celo oblast.

Angleška prizna Rusijo.

London, 3. II. 1924. Kakor že javljeno, je angleška Macdonaldova vlada priznala sovjetsko vladno v Rusiji. Londonski listi pa sedaj poročajo, da je sovjetska vlada, predno je bila od Angleške priznana, dala Angleški vladi svoje zagotovilo, da prekine vsako komunistično propagando na teritoriju angleške države.

Socialisti proti Horthyjevi vladi.

Socialistični poslanec Peidl je napadel v ogrskem parlamentu zelo ostro Horthyjevo vladno. Dejal je, da se ni ukrenilo proti fašistovskim atentatorjem in morilcem dosedaj ničesar. Značilno je, da je mogel poslanec Eckardt izjaviti v zbornici, da vodijo fašistovsko alfordsko brigado — iz generalnega štaba v Budimpešti. Spominjal se je nato trditve poslanca Landwayja, ki je trdil, da je postopal Hejjas 1. 1919 po navodilih samega Horthyja. Če je to res, bi moral zapustiti državni upravitelj svoje mesto. Po teh besedah je prišlo v zbornici do ostrih spopadov med socialisti in vladno stranko.

Politični pregled.

Macdonald na delu.

Nade, ki smo jih stavili v delavsko vladno v Angliji se potrjujejo. Macdonald je posegel z energično roko v zamotano, vojnih nevarnosti polno evropsko politično situacijo.

Macdonald bo zahteval od Rusije, da pristopi k Zvezi narodov, za katero bo skušal pridobiti tudi Ameriko. Tudi Nemčiji se mora zagotoviti sprejem. Velik problem je pri tem ta, ali naj se izvrši to veliko konsolidacijsko delo brez Francije in proti njej, — ali s sodelovanjem Francije, — ali eventualno proti njej. Seveda bi bilo zadnje — le več ko polovična rešitev velike naloge.

Zato se je obrnil Macdonald najprej na francoskega in belgijskega ministrskega predsednika v posebnem pismu, kjer pravi, da želi rešiti težka vprašanja, ki vstvarjajo nasprotje med Anglijo in Francijo v prijateljskem sporazumu, pri čemur bo pripravljena Anglija tudi na koncesije in žrtve. To besedo je bilo nujno potrebno izreči.

Zakaj kakor izgleda francoski imperializem na prvi pogled oduren in grd, — nič manj oduren in hladen trgovski duh Anglije in Amerike, ki Franciji sicer lepo svetuje, naj z Nemčijo človeško ravna, — ob enem pa tirja od Francije slednji vinar vojnih obveznosti.

Radičevci so baje sklenili in se Korošču pismeno obvezali, da pošljejo vsaj 40 poslancev v Beograd, da zrušijo sedanji režim. Citatelji pa storijo prav, če postavijo na koncu te vesti vprašanje. Zakaj vsa politika naše meščanske opozicije, zlasti pa Radiča je en sam vprašaj.

V parlamentu so razpravljali o proračunu. Finančni minister Stojadinović je imel ob tej priliki obširen ekspoz. V njem je povedal, da je proračun aktiven. Razven tega smo čuli novost, ki je zelo razveseljiva, ako bo resnična, da bo letos tudi naša trgovska bilanca za kakih 10 procentov aktivna. Baje je to zasluga naše dobre žetve.

Posebno so se poslanci razveselili trditve gospoda Stojadinovića, da bodo v prihodnje davki še višji, kakor so že in da ne bodo videli poslanci nikdar več tako nizkih števil.

Poslanci so se smejali, ljudstvo, ki godrnja, pa se bo spomnilo na svetopisemsko zgodbo: In dejal je Roboam: Moj oče vas je tepel z bičji, jaz vas bom s škorpijoni.

Sporazum z Italijo.

Listi objavljajo konvencije, sklenjene ob priliki sporazuma med nami in Italijo. Italijanska vlada se zavezuje v njih med drugim, da bo konventirala tudi slovenskim zadrugam Julijske Benečije krone v lire.

V reškem pristanišču smo dobili za 50 let v najem bazen nasproti kolo-dvora, ki se internacionalizira.

Vendar moramo resnici na ljubo priznati, da se je rešilo v Rimu, kar se je v sedanjih razmerah rešiti dalo. — Dobili smo izhod na morje, ki bi za prva leta zadostoval, ako bi imeli z Reko boljše železniške zveze.

Mednarodni urad dela.

Dne 30. januarja 1924 se je sešel upravni svet mednarodnega urada dela k rednemu zasedanju. Na tej seji bo zastopala angleško vladno prvič so-dr. Margareta Bonfield, parlamentarna tajnica delavskega ministrstva. V upravnem svetu bo poročal najprej Thomas o delu tajništva. Nato se bo sestaval dnevni red za konferenco dela, ki se vrši 1. 1925.

Kako rešuje dunajska občina stanovanjsko vprašanje?

Dunajska občina dobiva tudi državne subvencije, vendar so te vsote v primeri z velikostjo mesta neznatne. Vseeno je pa občina pred kratkim napravila sklep, v prihodnjih petih letih dograditi 25.000 novih stanovanj. V ta namen bo stavila v vsakoleten proračun 400 milijard a. K. = 500 milijonov Dinanjev. Iz teh dejstev razvidimo, da se vrši na polju produktivne stanovanjske politike najjačja koncentracija vseh sil, smotreno in sistematično delo, ki jamči uže z dosedanjimi uspehi na končno rešitev lepo zasnovanega načrta.

Iz sledeče statistike je razvidno do sedanje delo občine na tem polju.

Leto	nova stan.	adaptirane vojaške barake	druge adaptacije	skupaj
1919	55	86	40	181
1920	305 (nasebina Schmelz) + 104 (od zadug)	316 (v opuščenih vojašnicah) + 99	23 (v opuščenih solah)	847
1921	105 + 49 + 70	160	18 + 6 + 21	429

Denar se je vporabljal tudi za pospeševanje zidanja hišic v naselbinah, za vzdrževanje obstoječih in zidanje hiš z malimi in srednje velikimi stanovanji. Rezultati so bili vsako leto povolnejši.

V letu 1922 so se dohodki sklada izdatno povečali, a ž njimi tudi število novih stanovanj, ki je naraslo na 1676 v tem letu pridobljenih. V letu 1923 do 31. julija se je oddalo 3793 stanovanj, po večini v novih zgradbah. Vsega skupaj je občina od leta 1919 pa do polovice 1923, vstvarila 6926 stanovanj, s čimer pa še ni odpravljena stanovanjska mizerija, ter se dela v tem smislu s podvojeno intenziteto.

Najbolj omembe vredne so hiše, postavljene v naselbinah »Schmelz« v XV. okraju in Fuchsenfeldhof v XII. okraju.

Na prvi je 95 eno- do trinadstropnih hiš s 767 stanovanji. Največkrat imajo hiše predvrte, a v notranjosti blokov je prostor razdeljen v male vrte. Stanovanja merijo povečini najmanj 60 kvadratnih metrov površine, ter obstoje iz 1—2 sob, kabineta, kuhinje, predsobe in stranišča. Vsi prostori so zaprti proti zunanji veži. Stanovanja imajo vpeljan plin in ponekod tudi elektriko. K stanovanju spada tudi klet in podstrešje. Pralnica je v vsaki hiši.

Naselbina »Fuchsenfeldhof« šteje 211 stanovanj. Zazidana ploskev meri 2600 kvadratnih metrov. Obe, kakor vrt opremljeni dvorišči merita vsako po 2100 kvadratnih metrov. Vsako stanovanje ima do 20 kvadratnih metrov veliko stanovanjsko kuhinjo s pomivalnico in straniščem zaključeno v rajonu stanovanja. Vsi prostori so direktno razsvetljeni brez svetlobnih dvorišč, tako, da je vsem zahtevam moderne higijene zadosteno. Da so se izognili projektiranju velikega števila pralnic, ki bi zavzele polovico etaže, so si pomagali z centralno pralnico v kleti, opremljeno z vsemi modernimi stroji za pranje, kuhanje, sušenje in likanje perila. Stroji so v pogonu z električno silo. Pralnica ima kapaciteto, da zamore četveroglav družina svoje štiritedensko perilo v enem poldnevu oprati, posušiti in zlikati. V kleti so nadalje nameščene tudi pršne in kadne kopelji, ki dobivajo zvečer po končanem delu v pralnici gorko vodo. Otroci družin, ki stanujejo v eni hiši, imajo v njeni notranjosti v prtičju 200 kvadratnih metrov veliko dvorano in svoje igrišče na dvorišču na razpolago. Promet v pralnici in otroških igriščih si urejujejo stanovalci sami.

Poleg omenjenega delovanja občine v zidanju novih hiš in adaptacijah podpira ona tudi različne stanovanjske zadruge, ki si grade naselbine z vrtovi v okolici mesta. Zadrugarji prispevajo po svojih denarnih in manualnih močeh pri postavljanju hišic in to s tem večjim veseljem, ker smejo imenovati tako zgrajeno vrtno stanovanje svojo last. Seveda so te hišice prvotno zelo majhne, ter ne obsegajo več kot 36 kvadratnih metrov zazidane površine. Napravljene so pa točno po načrtih, ki predvidevajo poznejšo pravilno dozidavo, v normalno, srednje veliko stanovanje.

Zaključujem z željo, da bi se začelo tudi pri nas s sličnim sistematičnim delom, kakor ga vrši vzgledno dunajska občina. Predvsem bi pa bilo potrebno, pred pričetkom kake akcije, da pošlje občina zmožnega upravnega uradnika za nekaj časa k dunajski občini v šolo, da prouči na licu mesta vse organizatorično delo, ki je v prvi vrsti potrebno za brezhibno funkcioniranje vsake podzete akcije za rešitev zelo kočljivega stanovanjskega problema.

v bližnje okoliške občine, kar mu sedaj vsled načina zaposlenja ni mogoče. Mnogo pa jih je, ki bi bili v stanu si postaviti zunaj malo hišico, kar jim je v mestu nemogoče. S cestno železnico bi jim bilo vsak čas mogoče se peljati v mesto in nazaj k delu in po opravkih. Na ta način bi se v mestu izdatno zboljšal položaj v stanovanjskem oziru in zunaj bi ljudje imeli zdrava stanovanja.

Velike važnosti pa je vprašanje razširjenja cestne železnice tudi v aprovi- začnem oziru. V neposredni bližini vseh večjih mest se po navadi naselijo špekulanti, kateri pokupijo od pravih producentov življenske potrebščine in jih potem z oderuškim zaslužkom pri- našajo v mesto na trg. Ta način špekulacije pa se jim posreči predvsem zato, ker pravi producent - kmet, največkrat nima časa se voziti v mesto po železnici ali s konji, ker zamudi s tem po pol dneva in še več. Ako pa ima ta producent - kmet na razpolago tram-

vaj, po katerem se more vsak čas od- peljati v mesto in se tudi vsak čas vr- niti, prihaja pogostejše in v večjih mno- žinah s svojimi pridelki v mesto, kar vedno le ugodno vpliva na ceno blaga, katero je ob večji ponudbi ceneje. Ko- rist od tega pa imata producent in kon- zument, ki na ta način razdelita dobi- ček posredovalca - špekulanta.

Vseh teh kakor tudi ostalih predno- sti in koristi za mestno delovno ljud- stvo se je v polni meri zavedal sedanji občinski svet, ko je v predzadnji seji sklenil, kupiti vodno silo za zgradbo električne centrale na Savi v Medvo- dah.

Upamo, da se posreči sedanji mest- ni upravi, da si preskrbi sredstva ter ta projekt v interesu delovnega ljud- stva izvrši.

V bodočem članku se bomo s seda- njim položajem preskrbe z električnim tokom in s projekti podrobneje pečali.

M. S.

S seje ljubljanskega občinskega sveta.

V četrtek dne 31. januarja je župan s. dr. Perič sklical nadaljevalno sejo občinskega sveta.

Pred prehodom na dnevni red je stavil s. Čelešnik nujni predlog, da se županu naroči, da intervenira v zadevi prodaje Gorupovih hiš, ki jih namera- va kupiti vojaški erar za žandarmerijo. S to prodajo hiš bi bilo postavljenih 15 strank na ceto. Predlog se soglasno sprejme.

V imenu neodvisnih predlaga dr. Lemež, da naj se dnevni red izpremeni tako, da pride pred proračunom na dnevni red razprava o delavskem redu mestnih delavcev. Dnevni red določa pa župan in je ta dnevni red sestavljen spora- zumno s klubi ter je dnevnemu redu pritril tudi dr. Lemež, ki je pa na seji izjavil, da je pritril le za svojo osebo. Občinski svet je nato Lemežev predlog zavrnil, na kar so neodvisni za- pustili sejo.

Občinski svet je nato razpravljaj o proračunih mestnih podjetij, ki so kljub zvišanju delavskih mezd visoko aktiv- na.

Od neodvisnih je ostal v zbornici samo obč. sv. Osterc. Občinski svet je soglasno sprejel proračune mestnih

podjetij ter pričel obravnavati tudi o delavskem redu in ga sprejel. Po spre- jemu delavskega reda pridejo neodvis- ni zopet v zbornico in prično razsajati, zakaj se jih ni poklicalo na sejo, ko se je obravnavalo o delavskem redu. Do- bili so pošten odgovor, češ, vaš zastop- nik je bil navzoč in ta bi vas moral obvestiti. Ker neodvisni le niso dali miru, je izjavil župan: Ne motite nas pri delu, mi hočemo delati; ako ne ma- rate delati, lahko zopet odidete; ože- njen nisem ne z vami ne z magistrat- om.

Neodvisni in demokrati zapuste sejo očitno sporazumno, dočim so zaje- dničarji ostali na seji.

Občinski svet je na tej seji sprejel ostale točke programa razen mestnega zaklada, v katerem se nahajajo tudi postavke za socialni oddelek mestne občine.

Za proračun mestnega zaklada je potrebna namreč navzočnost dveh tret- jin občinskega sveta. Ker so pa neod- visni in demokrati zapustili sejo, ni bi- lo več na sej kvalificirane večine za sprejetje mestnega zaklada.

Župan odredi nato tajno sejo. Pri- hodnjo javno sejo skliče župan ob pri- liki.

Brezposelna podpora in javna dela.

Neodvisni so na demagoški način in nepošteno očitali na shodu in v svo- jih listih, da je s. Mihevc na seji finanč- nega odseka ljubljanskega občinskega sveta glasoval proti podpori za brez- poselne. Res je, da so zahtevali neod- visni, da se stavi v proračun 300.000 Din, odsek pa je sprejel 150.000 Din. To pa se je zgodilo zaradi tega, ker se je moralo spraviti v sklad s finančno močjo občine ter s tem vzeti priliko nadzorni oblasti, da proračun razvelja- vi. Trditev neodvisnih je torej iz trte izvita laž.

V vprašanju boja občine proti brez- poselnosti pa stoji socialistični klub deloma na drugačem stališču, kakor neodvisni, ker hoče dejansko zastopati interese nezaposlenih delavcev, ne pa uganjati le demagogije. Naloga občine je po našem poštenem mnenju v prvi vrsti, da preskrbi delo za nezaposlene

z občinskimi deli, napravami, gradba- mi, podjetji, ker le s tem res koristi delavstvu ter sploh občinskemu gospo- darstvu. Z brezposelnimi podporami more podpirati le domačine, z delom pa daje zaslužek tudi drugim nezapo- slenim, ki so v takem slučaju še v večji bedi, kakor domačini. Na ta način boja proti nezaposlenosti se neodvisni niti ne domislijo, ker mislijo, da po- šteni delavci bolj reflektirajo na bera- ško miloščino iz javnih sredstev, kakor pa na pošten zaslužek. Preskrba dela za nezaposlene je med najvažnejšimi problemi socialistične komunalne poli- tike.

Ako neodvisni ne verujejo našim tr- ditvam, naj vprašajo poštene delavce, da jim ti sami povedo, koliko jim je ljubše delo, pošten zaslužek kakor pa miloščina; nasprotno bodo trdili le le- nuhi in moralno pokvarjeni ljudje.

Brezposelna podpora.

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo statut za podporo brezposelnih. Po tem statutu bi dobivali brezposelni podporo v živilih, če bi pa to ne bilo mogoče, pa v denarju. En brezposelni bi imel pravico v enem letu pravico do brezposelne podpore tekom šestih ted- nov v znesku 10 in 5 dinarjev na rod- binskega člana.

Brezposelni bi dobil prosto vožnjo do kraja, kjer bi dobil službo.

V slučaju ponesreč bi imel brez- poselni pravico na izredno podporo v višini 300 Din, za vsakega rodbinskega člana pa po 50 Din.

Ministrstvo za socialno politiko se bavi s tem načrtom v času, ko je skle- njeno, da se odpravi.

Sredstva, kakor se predvidevajo s tem načrtom za pobijanje brezposel-

nosti, — so nezadostna. Kaj se da ku- piti danes z 10 dinarji???

V revni Avstriji znaša brezposelna podpora 135 do 150 Din dnevno!

Sredstva za brezposelno podporo misli vlada dobiti iz prebitkov bolni- škega zavarovanja, — kar se pravi, da jemlje načrt delavstvu z enega žepa, kar mu hoče dati v drugi žep.

Razven tega ni v načrtu nobenega načrta, kako bi se dajalo pobijati brez- poselnost z zasilnimi deli.

Zahteva po ureditvi brezposelne podpore je nujna. Po izkazih borze de- la imamo v državi do 50.000 izkazanih brezposelnih. Njih število pa še vsak dan raste.

Tu je treba učinkovitih protiukre- pov.

Delavstvo stavlja z vsem povdar- kom zahtevo:

Dajte nam kruha in dela!

Elektrarna v Ljubljani.

Vprašanje zadostne preskrbe Ljub- ljane z električnim tokom je gotovo eno najvažnejših in najnujnejših vpra- šanj ne le mestnega gospodarstva in okolice temveč in predvsem delovnega ljudstva Ljubljane. Pri vprašanju pre- skrbe z električnim tokom ne gre le za javno in privatno razsvetlavo, tem- več gre predvsem za vprašanje zasluž- ka našega delavstva, v veliki smeri pa je vprašanje preskrbe Ljubljane z elek- tričnim tokom v zvezi s prehrano in stanovanjskim vprašanjem.

Ako se posreči Ljubljani, da si zgradi veliko hidroelektrično centralo, takšno, da bo v stanu zadovoljiti ne le lastni in privatni konsum, temveč da ji bo mogoče oddajati zadostne množine toka v industrijske in obrtne namene,

potem je jasno, da bode to privabilo v Ljubljano več industrijskih podjetij, katera so se doslej ogibala mesta in okolice mnogokrat baš vsled tega, ker je manjkalo pogonske sile. Posledica naselitve takih podjetij pa je jasna; več industrij več dela in zaslužka de- lavcev, močnejše strokovne in politične organizacije in s tem tudi večji vpliv delavstva na upravo mesta in okoliških občin.

V neposredni zvezi z elektrarno pa je tudi vprašanje razširjenja omrežja cestne železnice. Dokler ni elektrarne in zadostnega toka, ni na razširjenje sploh mogoče misliti. Ako se bo omrež- je cestne železnice razširilo na primer do St. Vida, na Posavje, na Glince, na pokopališče, bi se mnogokateri preselil

Velika polomija neodvisnih v ljub- ljanskem občinskem svetu. Na četrtekovi seji ljubljanskega občinskega sveta se je pokazalo zlasti dvoje, prvič, da so neodvisni delavci od svojega vodstva bili zapeljani, ker so se odrekli sodelo- vanju pri delavskem redu hote ali ne- hote. Očitno je, da jih navzoči obč. sv. Osterc namenoma ali pa iz pozab- ljivosti ni obvestil, da se razpravlja o delavskem redu. Drugič pa so onemo- gočili sprejem proračuna za mestni za- klad, v katerem se nahajajo važne so- cialnopolitične postavke, ki se tičejo socialnega skrbstva, torej tudi postave- ke za brezposelne podpore. Recimo, da ne gre pri vsem tem toliko za vsa ta vprašanja, ker so to pač upravne zade- ve občine, ki jih občinski svet mora sporedno rešiti, če hoče kaj storiti v prilog delovnega načrta v občini, gre

pa absolutno za to, ali imajo neodvisni sploh kakšen program ali pa le zava- jajo delavce, da niti tam ne morejo so- delovati, kjer bi lahko kaj storili za de- lavstvo. To je silno slaba politika, ne- resna in po vsej pravici se neodvisni delavci pritožujejo, češ, da je politika neodvisnih otročja in da delavstvo ne mara več otročarij, kjer je treba res- nega dela. — Kljub vsem tem oviram, bo občinski svet ljubljanski vztrajal na proračunu, ker smatra, da je v social- nem pogledu sprejem proračuna emi- nentne važnosti, zlasti z ozirom na so- cialno komunalno politiko. Naloga žu- pana je po našem mnenju, da strogo izvaja poslovnik občinskega reda ter čuva ugled ljubljanskega občinskega sveta in pravice volilcev, kakor je to delal doslej. Zlasti pa naj ima pred oči interese ljubljanskega delavstva,

Socialistični klub, katerega član je tudi sam, ga bo v tem stremiljenju podpiral z vso svojo poštenostjo in iskrenostjo ter delom.

Kaj je resnica o podžavljenju ljubljanskega ženskega liceja. Na občnem zboru Splošnega ženskega društva v Ljubljani je izjavila ga. Ramovševa, kakor poroča »Slovenski Narod«, da je akcija za podžavljenje liceja padla v vodo, ker je magistratna večina stavila zelo visoke zahteve. Na liceju je bilo v treh razredih 33 učenec, tako da je veljala ena učenka na leto okoli 20.000 kron. Zato je občinski svet opustil to šolo, ker učenke lahko studirajo tudi na drugih zavodih. Kar se pa tiče občine je stala na stališču, da treba poslopja, ki so bila cenjena na 45.000 K (licej in Mladika) plačati, če jih občina odstopi državi. Te ponudbe država ni sprejela in tudi se ni razgovarjala o najemninah, ki bi jo utegnile občina zahtevati za prepušitev poslopij v porabo. Očitek ljubljanski občini, če ga je zakrivila ga. Ramovševa ali pa »Slovenski Narod«, je nelojalen, ker ne podaja dejanske slike o stvari in ima očiten namen varati javno mnenje. Ako Ramovševa ni tako poročala, kakor poroča omenjeni list, potem je poročilo falsificirano, ako pa je poročilo lista resnično, je Ramovševa prezrla glavne momente tega vprašanja ter navajala le pavšalna sumničenja, da bi z njimi olupšala delovanje svojega društva.

Občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov v Celju. Opozarja se vse stanovanjske najemnike in podnajemnike na občni zbor, ki se vrši v sredo dne 6. II. v hotelu Balkan s pričetkom točno ob 20. (8. uri zvečer). Zakon za zaščito stanovanjskih najemnikov in podnajemnikov je trn v peti hišnih gospodarjev. Na merodajnih oblastih ni človeka, ki bi ta zakon ščitil pred razveljavo. Koliko bede in koliko preganjanj ter navijanj najemnine so že najemniki dosedaj mogli trpeti, predvsem nižje uradništvo in delavstvo, ko še obstoja zakon, ki vsaj deloma ščiti najemnike. Kdo si more predstavljati položaj najemnika potem, ko bode tudi ta zakon razveljavljen? Strnimo vse sile, da se postavimo v bran proti razveljavljanju socialnih zakonov.

Moč komunistične stranke v Jugoslaviji.

Glasom poročila objavljenega v neodvisnem strankinem glasilu imajo neodvisni tele organizacije: V Srbiji 32 organizacij s 1500 člani, v Vojvodini 6 organizacij z 200 člani, v Dalmaciji 17 organizacij s 576 člani, v Črni gori 5 organizacij s 286 člani, v Sloveniji 20 organizacij s 500 člani, na Hrvaškem 41 organizacij s 450 člani, v Bosni 1 organizacija s 15 člani. — V celi državi šteje stranka 95 organizacij s 3500 člani.

Hijenska posurovelost. Wranglovski časopis »Novoje Vremja«, ki izhaja v Beogradu, je ob priliki smrti Lenina priobčil zloben pamflet, v katerem mrgoli vse polno brutalnih izrazov, ki so pravo zrcalo klike, ki ta list izdaja in ki pripada oni družbi, koja je pod carističnim režimom v Rusiji cela stoletja tlačila in morila Ruski narod ter pošiljala cvet tega naroda v sibirске kladnice. Klapa, ki ima na duši na tisoče in stotisoče žrtev, si upa na tak nesramen način pisati o možu, ki je znal zrušiti gnilo stavbo ruskih krvnikov, katerih žrtev, ki so jih doprinesli v ruski revoluciji so le senca žrtev, koje je ta družba s knuto in mečem ugonobila. Klika, ki je našla udobno zavetje v pribežališču grešnikov Jugoslaviji, ni v stanu niti pred veličastjo smrti brzdati svoje srčne brutalnosti in duševne gnilobe, zato tak izbruh v citiranem listu. Kdor je imel priliko živeti med to družbo in spoznati njeno moralo, kvitira izbruh v »N. V.« takole: Iz kloake prihaja le smrad! — li.

Francosko posojilo odobreno.

V parlamentu so odobrili francosko vojno posojilo. Proti posojilu se je izrekel v lepem govoru naš socialistični poslanec s. Divac. On je izjavil, da delavstvo ni za nova oboroževanja in vsled tega tudi ne za v ta namen najeta posojila. Vpliv novega posojila se

že blagodejno kaže. Kakor se sliši, bomo imeli zato leto nekaj orožnih vaj več.

Konferenca katoliških škofov v Zagrebu. Iz Beograda je prispel na konferenco rimsko-katoliških škofov minister ver dr. Janjić. Ta konferenca ima predvsem rešiti razna še obstoječa cerkvena sporna vprašanja, ki se imajo urediti na podlagi z Vatikanom sklenjenega konkordata. Prihod dr. Janjića v Zagreb komentirajo nekateri opozicijski krogi tako, da ima kot nekdanji podpisnik Markovega protokola zopet prileti s pogajanjmi z Radićevo stranko.

Poziv na orožno vajo. Ministrstvo vojne in mornarice je izdalo naredbo, da se imajo na mesečno orožno vajo pozvati 30. t. m. dva letnika rezervistov in to le iz krajev Južne Srbije. Kakor se je dognalo, je poziv na orožno vajo samo formalna oblika za kuluk. Rezervisti imajo delati pri gradnji proge Veles-Stip. Včeraj je 18 radikalnih poslancev iz Južne Srbije izročilo ministru vojne in mornarice protestno izjavo. Poslanci so izjavili, da zapuste narodno skupščino, če ministrstvo vojne in mornarice oz. vlada ne prekličeeta v dveh dneh omenjene naredbe.

Slabe perspektive za bodočnost. Predpreteklo nedeljo so se vršile volitve v davčne cenilne komisije, ki so v našem mestu in okraju izpadle tako, kakor je bilo pričakovati. V Ptujju so zmagali Nemci, v okraju pa so odnesli »zmago« klerikalci. V tej volilni skupini je dobila »napredna koncentracija« — 0 — glasovi! Če bo ta koncentracija tako napredovala, bo prihodnjič dobila dve — 0 — 0 — in tako dospela tja, od koder je prišla, ker iz nič se ne da nič narediti.

Kongres francoske socialistične stranke.

Od 30. januarja do 3. februarja se je vršil v Marseju kongres francoske socialistične stranke. Na dnevnem redu je med ostalim tudi vprašanje volilnega programa in taktike. Ta točka dnevnega reda je zelo važna, ker se vršijo na spomlad v Franciji volitve. Vsled krivičnega volilnega reda, ki je sestavljen na korist najjačje stranke, je zmagal pri volitvah l. 1919 takozvani narodni blok, skupina reakcionarjev in nacionalistov, kojih politiko vodita d. nes Millerand, predsednik republike, zlasti pa ministrski predsednik Poincaré.

Te volitve bodo izredne važnosti tako za notranjo, kakor za zunanjo politiko Francije. Zato se je pojavila misel zveze demokratičnih in republikanskih elementov proti reakcionarnemu bloku. To vprašanje volilnega bloka ali kartela se sedaj pretresa v socialističnem tisku in na socialističnih zborovanjih. Odločitev o njem pade na strankinem zboru. Iz celokupne razprave o tem vprašanju se mora smatrati že sedaj za gotovo, da bo kongres sklenil, da ima poseči socialistična stranka povsod, kjer je dovolj jaka v volilni boj samostojno. V onih okrajih pa, kjer bi prodrli brez volilne zveze kandidati reakcionarnega bloka, naj se napravi zveza strank leveice pod pogoji, da se zavežejo v nekaterih važnih vprašanjih na gotovo taktiko. Vsi socialisti na Francoskem so si edini, da bi ne sklenila stranka nobenih zvez, ako bi bil vpeljan proporcionalni volilni red, ki bi garantiral vsaki stranki tisto število poslancev, kakor ima glasov.

Ker pa ni tako, je treba zabraniti tudi zmago najhujše reakcije.

Strankin zbor nemške socialne demokracije.

Za 30. marca je sklican strankin zbor nemške socialne demokracije, ki bo zboroval v Berlinu. Otvoritveni govor bo imel Crispian. Potem bo imel Wels referat o političnem položaju in položaju v stranki.

Nadaljni referat bo razpravljaj o predstojajočih volitvah za državni zbor.

Železniška stavka v Angliji

se je končala s sporazumom, pri katerem se je upoštevalo stališče železničarjev. »Glas Svobode« zabavlja zato čez angleške strokovne organizacije in misli, da svojega posla ne razumejo tako, kakor Jaka Žorga. Tega mnenja smo tudi mi.

Naš pokret.

IZ STRANKE.

Vse tiste organizacije, katere nam še niso poslale obračunov za zadnji mesec 1923 in uskovi o pokretu članov, katere smo razposlali decembra meseca na vse organizacije z naročilom, da nam jih vrnejo izpolnjene, se opozarja, da to čimprej storo, ker more tajništvo zaključiti vse račune lanskega leta, ter da izda okrožnice o pokretu članstva. —

Pojasnilo: Nekateri organizacije se še niso navadile obračunavati prispevkov tako, kakor bi to glasom skiepa strankinega kongresa z dne 21., 22. in 23. septembra v Beogradu morale, zato s pojasnjuje še ponovno:

Vpisnina (pristopnina) znaša od 12. VIII. 1923 nadalje Din 2.—.

Razpredelnica mesečnih prispevkov, katera je tudi veljavna že od 12. VIII. 1923 nadalje pa je sledeča:

Pri donodkih mesečno: do 1200 Din prispevek Din 2.—; do 1500 Din prispevek Din 5.—; do 2000 Din prispevek Din 10.—; do 2400 Din prispevek Din 20.—; nad 3000 Din prispevek Din 30.— mesečno.

Kdor ima dva ali več otrok, plača za eno stopnjo nižje. —

Ta razpredelnica mesečnih prispevkov, ki je bila sprejeta na pokrajinskem strankinem kongresu v Celju dne 12. VIII. 1923 je bila potrjena od glavnega strankinega kongresa v Beogradu v celoti, izvzemši prve postavke, kjer se je prispevek zvišal od Din 2.— na 50 para, tako, da znaša najnižji prispevek Din 2.50 in to od 1. 10. 1923. dalje.

Z ozirom na to naj organizacije neopopravi pristopne izjave popravijo in sicer prvo postavko na Din 2.50 in četrto pa naj popolnoma prečrtajo, ker ista ne obstoja. —

Vsi sodrugi, predvsem pa zaupniki naj o tem članstvo podučijo, da ne bodo še nadalje prihajali obračuni z najrazličnejšimi prispevki, sicer bo moralo tajništvo obračune vračati. —

Istotako naj vse organizacije, kar velja predvsem za blagajnike, obračunavajo le potom obračunskih tiskovin, izdanih od pokrajinskega tajništva v Celju. — Če jih katere organizacije nimajo ali jim jih je zmanjkalo, naj jih ob pravem času naroče. —

Pojasnilo: Na mnogokratna vprašanja nekaterih sodrugov, če je potreba na novo ustanovljene organizacije oblasti prijaviti, sporočamo, da tega ni potreba in tudi ni potreba nikakih pravil vlagati v odobrenje, ker nismo nikakaa zadruga ali društvo, ampak stranka.

Tajništvo SSJ v Celju.

Sodrugom v Celju v opozorilo. Ker je prišlo več pritožb, da pobirajo prispevke za stranko ljudje, ki niso več člani naše stranke, pojasnjujemo sledeče:

Za okraj Gaberje, gornji del s. Edvard Žumer, spodnji del Ivan Šmerc. Za Spodnjo in Gornjo Hudinjo Janeževa in Novak Ivan. Mesto: Martin Verbančič, Franjo Dvoršak, Martin Požun in Plahuta Franc. Zavodna: Ivan Zalar, Čret: Jakob Jazbec. Za te imenovane kraje, ni noben drugi opravičen pobirati prispevkov. — Franc Naraks in Franc Jelen nista več člana Socialistične stranke Jugoslavije. Vsak nejasen slučaj naj nam takoj vsak javi, ali goraj imenovanim našim podblagajnikom ali pa v tajništvu v Gosposki ulici 3 (pri sodrugu Korenu).

Strokovno gibanje.

Prvi redni kongres Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

Prvi redni kongres GRSJ se bo vršil v Beogradu na dan 27. in 28. aprila t. l. s sledečim začasnim dnevnim redom:

1. Konstituiranje kongresa:
 - a) verificiranje mandatov;
 - b) volitev odbora za potrditev dnevnega reda;
 - c) potrditev kongresnega poslovnika;
 - d) volitev predsedništva.
2. Poročila.

O delu uprave GRSJ, referent sodr. Luka Pavičević;

b) o blagajni, referent s. Dušan Stojilković;

c) o finančni kontroli, referent s. M. Timotić

3. Načrt statuta in pravilnika GRSJ. Referent s. Franjo Kaušar.

4. Strokovni tisk. Referent s. Filip Uratnik.

5. Ekonomski položaj in delavski razred. Referent s. dr. Živko Topolović;

6. Socialno politična zakonodaja. Referent s. Bogdan Krekić.

7. Predlogi organizacij.

Vse strokovne organizacije, včlanjene neposredno v GRSJ, kakor tudi one, ki so včlanjene preko G. R. Saveza v Sarajevu in Strokovne komisije v Ljubljani, se pozivljajo, da izberejo in pošljejo na ta kongres svoje delegate.

Glasom začasnega pravilnika, GRSJ voli na kongres vsaka organizacija delegate za kongres po sledečem ključu: do 300 članov enega delegata, za vsakih daljnjih 500 članov še po enega delegata.

Pripomba: Predlogi organizacij, ki naj bi se dali na dnevni red kot posebna točka, se morajo vpslati od organizacij na izvršni odbor GRSJ najpozneje do 10. aprila t. l.

Beograd, 20. I. 1924.

Uprava Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

U D. R.

Sestanki in redovne vaje članic I. čete, edinice »Marks« U. D. R. se vrše vsako sredo redno od 20—21 ure v Zadrugnem domu. — Četnica.

Člani načelstva U. D. R.

V sredo 6. februarja ob 7. uri zvečer sestanek. Načelstvo.

Seja upravnega odbora U. D. R. se bo vršila v četrtek 7. februarja ob 20. uri po predavanju.

Vsem edinicam U. D. R. Radi informacij za III. Vsedelavski zlet v Ljubljani se je izključno obračati na upravni odbor.

Zletna pisarna bo dajala potrebna pojasnila in direktive potom upravnega odbora.

Edinica Zagorje. Kapetan edinice naj skliče v najkrajšem času sestanek vseh izvršujočih članov. Pravočasno je obvestiti upravni odbor, da pošlje na sestanek svojega delegata.

Edinica Celje. Za vaditeljski kurz e pričeti nujno z vsemi predpripravami, tako, da se bo lahko pričel v najkrajšem času. Spomlad ni prikladna za teoretična predavanja. Napraviti je listo članov, ki bodo tečaj obiskovali in ga nemudoma poslati načelstvu U. D. R.

Edinica »Engels« Šoštanj. Načelstvu U. D. R. naj sporoči kapetan edinice, katero nedeljo bi se lahko vršil celotneveni tečaj. Obvestiti je načelstvo vsaj 14 dni pred pričetkom tečaja. Istotako e obvestiti vse člane, da bodo ta dan vsi cel čas v pripravljenosti.

Dopisi.

Iz Zagorja. V nedeljo, dne 27. januarja se je vršilo predavanje na Lokah pri Zagorju, na katerem je predaval Stojan Bajič. Na tem predavanju je bilo kakšnih 40 ljudi, povečini socializtov. Dnevni red je bil »Socializem in komunizem«. Mi bi o tem majhnem predavanju sploh ne poročali, če bi se nam ne šlo za to, da pokažemo našim čitateljem, kako nestvarna so poročila demokratov o njihovih prireditvah. Ob 2. uri bi se moralo predavanje pričeti, ker pa demokratov še ni bilo, jih je prav nestrpnost pričakoval predavatelj pred gostilno g. Robavs. Po dolgemu čakanju se mu je vendar posrečilo, da je prišel anžiški župan, ki je bil še pred enim letom komunist. On pa je sedaj, ko se je komunistična stranka potopila v svoji gnjilobi, postal menda demokrat, ki pa ravno toliko ve, kaj je slovenska demokratska stranka, kakor svoječasnó, zakaj je bil komunist. Bajič je skušal dokazovati, kako utopičen je socializem in komunizem, kakor smo slišali to že več stokrat pred desetimi

ali petnajstimi leti od nekdanjih krščanskih socialcev in konservativnih starih liberalcev. Dostavil je še razne ustave tako n. pr. nemško državno ustavo, kjer so sodelovali socialisti, ki določa socializacijo večjih industrijskih podjetij in dejal, da če ravno obstoja ta ustava že pet let, še sedaj niso socialisti tega izvedli. Sedanjo angleško vlado je kritiziral, da še ni izvedla nobene točke marksističnega programa. Citiral razne Marksove filozofične izraze iz knjige kapital, ki jih očividno predavatelj ne razume. Na to mu je odgovoril najprvo sodrug Čobal. Njegov odgovor je bil približno sledeči: Gospod predavatelj ima namen pokazati, da je socializem utopičen. Prvo napako, ki jo je storil, je ta, da je metal socializem in komunizem v en koš, ker ste gledališče socializma in komunizma v razvoju socializma do končnega cilja tako različna, kakor dva svetova. Socializem se zaveda, da je pot do socialistične družbe še dolga in da se pride do nje samo po etapah potom ekonomičnega in kulturnega razvoja. Nasproti temu hoče komunizem ustvariti končni cilj čez noč, s silo in diktaturo. Torej ta dva pojma je treba ločiti. Predavatelj jih pa menda radi tega ni ločil, da bi mu bilo lažje pokazati utopijo socializma iz komunistične nasilne taktike. Potem mu je sodr. Čobal dokazoval, kako si predstavlja socializem predpogoje človeške družbe glede izobrazbe, kakšna bi morala biti šola, ki bi mladino izobrazila za socialistično družbo. Že v šoli bi se moralo odpraviti osebni egoizem. Vsa izobrazba bi morala imeti cilj skupnega človeštva, ki bi posameznika tako vezala na dolžnost do skupnosti, kakor tudi skupnost na dolžnosti do posameznika. Raztolmačil je tudi razne citate Marksovega kapitala, ki jih je gospod Bajič deloma napačno citiral, deloma pa tudi napačno tolmačil. — Poučil je tudi gospoda glede nemške ustave in povedal, da če tamošnji socialisti še niso izvedli socializiranja večjih podjetij, še za to ni prišel čas. To posebno zato, ker ima Nemčija po vojni posebne težkoče. Iz tega ne more delati nihče prenapljenih sklepov, ker nihče ne more trditi, da se to, kar se ni zgodilo v petih letih ne bode zgodilo v bodočih petih. Žal, da meščanska večina, ki sedaj v Nemčiji vlada na to sploh ne misli. Če trdi Marks, da postanejo pri izvedbi socialistične družbe sedanje državne organizacije brez potrebe, še s tem ni rečeno, da bo nastalo anarhistično stanje ampak, da bodo države v sedanjem državnem razmerju nepotrebne, da pa si bode socialistična družba ustanovila tako organizacijo, ki bode za takrat potrebna in odgovarjala stopnji razvoja. Nato mu je sodrug Arh še odgovarjal glede razvoja iz onih časov, ko še ni bilo industrije. Kako je nas a lo mezdno delavstvo, kako tolmači socializem, da bi morali imeti v družbi vsi ljudje enakost do onih dobrin, ki nam jih je dala tehnika, da vsa kapitalistična dosedanjost ustvarja potrebo, da jo nadomesti socialistična družba. Nato je gospod Bajič na vse to vedel povedati samo to, da ga veselijo tako stvarni odgovori in zmerja debata. V poročilu pa pripoveduje kakor, da bi se mu posrečilo doseči odobravanje navzočih. Bilo pa je to ravno nasprotno. Sedaj smo g. Bajiča poslušali mirno. S takimi poročili pa si lahko napravi, da ga v bodoče ne bo nihče poslušal, kar bo v škodo samo njemu, ker se pri nas nauči več socializma, kakor ga pa sam razume.

Pismo iz Tržiča. Sodr. urednik! Prejmi predvsem nekaj pozdravov iz našega mrzlega kraja, ter ne praskaj se preveč za ušesi, ko boš čital to pismo, ker bode morda nekaj preobširno, z ozirom na pomanjkanje prostora v listu.

Toda potrebno je, da poročam enkrat nekoliko bolj obširno o tukajšnjih razmerah, da ne bode ostalo delavstvo mislilo, da živimo v Kani Galileji, nekaj pa z ozirom na nekatere članke, ki so izšli v nekem meščanskem listu, ki hoče biti najbolj popularen, — seveda mi pravimo, da zastopa najbolj reakcionarne nazore, ker vedno, če le more lopne po delavskem pokretu. — Psst — Da tak je! Nikar ne vihajate nosov, tisti, ki sedite v uredništvu za mizo ti-

stega meščanskega lista — nikar ne skušajte po škripančkovu peti, če imate volje glasove. Delavstvo Vas pozna in po delih vas bo sodilo! —

Pred vsem v tem pismu nekaj na naslov tukajšnjega delavstva. Kaj ima, kaj nima, kaj bi lahko imelo, če bi spoznalo samega sebe, — sebe kot človeka vrednega dostojnega življenja.

Toda naše delavstvo menda še vedno čaka, da se pojavi nekaki Mesija, ki ga bo odrešil vsega trpljenja. Mi smo že nešteto krat povdarjali, da so časi minuli, ko se je verovalo v čudeže. Ni več tako, da b' vidaril na skalo in voda bi pritekla in padala mana z nebes. — To je bilo davno, danes ni več čas za taka pričakovanja, temveč je čas za pozitivno delo vsakega posameznika. Pri nas pa Francelj sovraži Jožeta, Jože Francelja, mesto da bi skupaj z roko v roki dan za dnem gradila sebi in svojim otrokom boljšo bodočnost. — Pri nas je izrazit industrijski kraj, imamo razne tovarne, — tovarne, ki dan za dnem dobivajo večjo obliko, vedno je več zaposlenega delavstva. — Vesel pojav, kajti kjer se razvija industrija, tam delavstvo, če je pametno, pridobiva na svojem uplivu, postaja odločujoč faktor, bodisi v tovarni ali v drugih javnih zastopih, v katerih se delavstvu marsikaj pridobi za izboljšanje njegovega položaja. Krvaveče rane delavstva pa se ne lečijo s tem, če se včasih pri kozarcu vina malo pogodrnja ter se prepusti usodi, da premetava človeka po razburkanih valovih življenja. Delavstvo mora sistematično delati za izpopolnitev organizacije, zbirati svoj lastni kapital potom naših zadržnih organizacij, ker s figo v žepu se ne izpodbija kapitalističnega izkoriščanja!!! Jasna glava in močna volja do ustvarjanja, to naj bi bil za naše delavstvo evangelij, potem bi odpadli vsi ti vsakodnevni prepiri, ki se tako često ponavljajo med tržičskimi delavci. Danes mora oče še nedoroslega otroka poslati v predilnico ali kako drugo tovarno, ta otrok pa bi moral biti še doma toliko časa, da si pridobi vsaj toliko moči, da bi mu ne škodoval prvi dan tovarniški zrak. Toda, ako hoče, ne zasluži toliko, da bi lahko preživel svojega otroka, mora to storiti, čeravno ga srce boli. — Družinskih očetov je veliko v tovarni, toda skoraj vsak hodi svoja pota. Če bi pa vsi hodili eno pot, potem bi lahko še nerazvita deca ostala doma, čakajoč, da bo oče ostal doma, in sin skrbel za njega. Tako pa čestokrat posameznik stopi na prag delodajalčeve pisarne — in ponižnim srem prosí za izboljšanje svoje plače, podjetnik sam pa ga opozori rekoč: Pogajam se z organizacijo, ne pa s posameznikom. Seveda bi na drugi strani tudi podjetnik dejal, če bi delavstvo bilo organizirano. Pogajam se s posameznikom in ne z organizacijo, toda, ker bi pa delavstvo bilo močno, bi podjetnik hote ali nehoče rešpektiral delavsko voljo, in njegovo moč. — Pogledimo si dalje pri nas občinsko gospodarstvo. Z ozirom nato, ker se tudi v tem vprašanju mnogo govori, piše v meščanskem časopisu, pretakajo krockodilove solze za delavstvo, seveda prave resnice si pa ne pove. Marsikomu je težko pisati z ozirom na razmere. Toda treba je čiste vode, da vse tiste dobre strani, katere so, ne ostanejo v blatni vodi. Sedanjí občinski zastop je od zadnjih volitev storil marsikaj dobrega za tržičsko občino z ozirom na prejšnjo zanemarjeno občinsko gospodarstvo, v katerem so imeli svoječasno tudi nekateri industrijski svoje zastopstvo. Takrat se jim je šlo v prvi vrsti za to, da so zadostili svojim prvotnim namienom, delavstvo pa ni imelo ničesar od tega. Saj tudi danes ni tako, kakor bi moralo biti, ker je delavstvo še vedno premalo zastopano, da bi lahko pričakovalo bogve koliko ocvirkov, vendar pa je nekaj boljše če tudi gre počasi, bojimo se pa, da se znajo razmere obrniti na slabše. — Pred kratkim časom so se vršile seje, na katerih se je iskalo sredstev kako kriti vse uprave. Skoro večina odbora je bila za to, da se dobi sredstev tam, kjer so v predilnici, katera zaposluje okrog 900 delavcev, ter tako tudi veliko producira. Res je, ali na nekaj so pozabili, da ni samo predilnica v Tržiču, temveč so tudi druge tovarne, katere je treba prav tako obdavčiti pa naj bodejo po-

vedovalci Slovenci ali Nemci, Japonci ali Kitajci. Vse tovarne imajo zaposleno tukajšnje delavstvo, in njihova sveta dolžnost je prispevati k občinskemu gospodarstvu. Seveda mora občinski odbor zahtevati v takem smislu, da ne bo izgledalo kakor da si odbor sam ni svest ali je prav storil ali ne. In da se ne more nihče pritoževati, da se ubija industrija. Včasih je potreba, da se tudi od slučaja do slučaja išče sporazumnih potov, kako da se ublaži razna nasprotstva, ki nastajajo takrat, kadar se gre za denar. Občinski odbor naj tudi proti draginji kaj ukrene; v Tržiču so najdražje cene v vsej Sloveniji. — Delavstvo zaposleno v Tržiču in njega okolici naj gleda, da bo postalo močno v svojih organizacijah. Na ta način bo pridobivalo na svoji moči in ugledu pri tistih, kateri še danes mislijo da je delavstvo brezpraven faktor.

PTUJSKA KRONIKA.

Predavanje in shod. Krajevna organizacija SSJ v Ptuj priredi v soboto, 9. februarja javno predavanje, na katerem bo predaval sodrug dr. Korun »O ustavi«. Po predavanju se vrši diskusija. K predavanju se vabijo tudi pristajali nasprotnih strank. — V nedeljo, 10. febr. pa se bo vršil javni shod, na katerem bo isti govornik poročal o »Političnem položaju« v državi. Čas in lokal, kjer se bo vršilo predavanje, oziroma shod, se bo naznanilo na plakatih. Sodrugi iz Ptuj, Brega in bližnjih krajev pozivamo, naj razvijejo za predavanje in shod dobro agitacijo, da bo udeležba čim večja. —

Krajevni politični odbor.

Sv. Lovrene na Dr. polju. Kakor v vsaki občini imamo tudi pri nas takozvane soseske, od katerih imajo koristi navadno le bogati grunlarji, kočarji in mali kmetje pa moramo skozi prste gledati ne samo kar se tiče uporabe soseskega zemljišča, pač pa tudi takrat, ko se gotovim trebušnatim grunlarjem zljubi soseski denar zapravljati! Tako so naredili pred nekaj dnevi z denarjem soseske v Župečji vasi. S tem denarjem so kupili 50 kg težkega proleka po 30 Din kg in precej litrov vina, ko je bilo plačani po 8 Din liter. Vse to so seveda na pojedini, ki je bila omejena na nekaj »ta boljših članov« soseske, porzli. Mi mali kmetje ni kočarji vprašamo sedaj, ali je tako postopanje dopustno? Kdo je dal nekaterim pravico na tak nesramen način zapravljati soseski denar, ki je skupna last? Ali bi ne bilo na mestu, da te ljudi tožimo in zahtevamo, naj porabljeni denar, ki so ga s »požrtijo« zapravili, vrnejo? — Kočarji in mali kmetje! Postavimo se g. M. in drugim po robu, da jim enkrat za vselej vzamemo veselje do zapravljanja soseskega denarja. Kočar.

Leše. G. Möderndorfer je pisal v 1. številu Naprepa, da sem bil plačan za članek v Konsumentu, v katerem sem pisal o varčevanju otrok. On pravi, da pobegne ob taki moji poštenosti. Sicer nimam sijajnih dohodkov, a vedno sem si prizadeval brez vsakih podpor vršiti svoje ožje in širše dolžnosti. Ravno g. M. nima pravice meni očitati prav nobenega koristolovstva, ko me je vendar sam večkrat opozarjal na pravice do raznih odškodnin, katerih se nisem posluževal. Gabi se mi, o teh stvareh govoriti, ker niso načelne, zato jih pustim g. M. kot predsedniku Bernotove stranke, da zabava svoje ožje prijatelje poljubno s tem gradivom. Pisal sem več člankov razne vsebine v Konsumentu in plačilo je bilo tako mastno, da g. M. prosim, spraviti na občni zbor K. D. v Ljubljani. Za članek o varčevanju otrok sem pa dobil ravno toliko, kakor leška politična organizacija od M. podpore iz njegovega volilnega fonda. Nadejam se, da bo g. M. dobil več, kadar se bo oglašil on v Konsumentu in spisal kaj o varčevanju. — Zavidal ga kljub temu ne bom. Karel Doberšek.

GUŠTANJ. Dramatični odsek tukaj »Svoboda« je uprizoril v nedeljo dne 20. t. m. 5dejsansko komedijo »Babilon«, ki je uspela glede izvajanja igralnih točk s strani mladih diletantov zelo dobro. Videlo se je, da so se igralci potrudili in da je tudi režija bila na mestu. Smeha ni bilo ne konca ne kraja. Glede obiska pa je bil uspeh naravnost presenetljiv; bil je silen naval in tako dobro

še ni bila obiskana nobena prireditelj v Guštanju. V nedeljo, dne 27. t. m. gostuje »Svoboda« z »Babilonom« v Mežici na odru tamkajšnje »Svobode«. Živahno delovanje tukajšnje »Svobode« je treba le pozdravljati osobito s stališča mladinskega gibanja, katerega naj bi vodila ta organizacija in katero je v mežiški dolini popolnoma zanemarjeno.

Gospodarstvo.

Pridelek tobaka. Po uradnih podatkih se v Jugoslaviji s sajenjem tobaka bavi približno 100.000 rodbin. Lansko leto je bilo s tobakom zasajenih 19.560 ha tobaka ter je plačala zanj 6600 milijonov dinarjev. Plačevalo se je lani po 4 Din za kg najslabšega in 90 Din za kg najboljšega tobaka. V zadnjem času je monopolna uprava prodala Češkoslovaški 200.000 kg za vsoto 17 milijonov dinarjev.

Carinski dohodki v letu 1923. so znašali 1.698.554.309 Din napram vsoti 1.143.434.878 Din v letu 1922.

Zvišanje železniške ležarine. Generalna direkcija državnih železnic je sklenila povišati od 1. februarja pristojbine za ležarino v kolodvorskih skladiščih, in sicer v Bosanskem Brodu, Sarajevu in Gruzju od 40 na 50 Din, v ostalih postajah od 20 na 30 Din na otvoreni progi pa od 10 na 15 Din za kvadratni meter.

Kmetijske zadruge na Češkoslovaškem. Glavni odbor zveze češkoslovaških kmetijskih zadrug je imel dne 29. decembra 1923. sejo v Pragi. Ugotovljeno je bilo, da je znašalo število poljedelskih zadrug v 1. 1923 — 2376 napram 2297 v 1. 1922. Število poljedelskih hranilnic se je povečalo za 14, tako da jih je sedaj v zvezi 1673. Zadrug z električnim obratom je 53, zadrug za izdelovanje alkohola 12 in mlekarških zadrug 6.

Angleški premog v Nemčiji. Nemčija poseduje sama največje premogovnike sveta. Vendar je prišlo vsled povojnih zmešnjav, zlasti vsled zasedbe Porurja tako daleč, da dela v Nemčiji angleški premog resno konkurenco nemškemu. Ne toliko radi cene. Porurški črni premog stane v Nemčiji 20 zlatih mark, angleški pa 21 za tono.

Vkljub temu kupujejo nemški industrijalci rajše angleški premog, kakor porurški.

Glavni razlog zato je iskati v tem, da dajejo Angleži premog na trimesečen kredit, med tem ko je treba porurški premog takoj plačati.

Razno.

*** Ljudski avtomobili.** Orožarna v Brnu na Moravskem se bavi z načrtom, kako izdelati majhne avtomobile, takozvane »Ljudski tip«, ki bi bili tako poceni, da bi si ga v kratki dobi lahko nabavili tudi nižji sloji. Kakor poroča češki list »Večerní«, bo tvrdka razstavila te avtomobile že na letošnjem spomladanskem velesejmu v Pragi. Cena takega avtomobila bo znašala 28.000 češkoslovaških kron. (72.000 dinarjev).

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

Jože Golmajer.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

**Vsedelavski zlet
v Ljubljani!**

Tvrdba

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priporoča za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posamezne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebščine: majice, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.